

Valtiovarainministeriö

STM: Lausunto tutkimusorganisaatioille myönnettävään valtionavustuksiin ja yhteisrahoitteiseen toimintaan liittyvät käytännöt

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. STEA on antanut oman lausuntonsa jo aiemmin.

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Yleistä selvityksestä

STM on osallistunut selvityksen laatimiseen ja toteaa, että selvityksen yleinen tavoite, jossa valtionavustuksen uudistavat valtionavustuksiin liittyviä käytäntöjä ja niitä koskevia toimintatapoja sekä toimintakulttuuria on hyvä ja tarpeellinen.

2. Erilliskysymykset

1. Tutkimusrahoituksen käsitteet ja niihin liittyvät menettelytavat

Selvityksessä on hyvin kuvattu tutkimusrahoitukseen liittyviä haasteita ja niiden kautta kehittämisehdotuksia. On tärkeää, että tutkimusrahoitukseen liittyvät käsitteet ja menettelytavat selkeytetään, jotta kaikilla toimijoilla on jaettu yhteinen ymmärrys. Kehittämisehdotukset ovat kannatettavia. Osaaamisen vahvistaminen valtionavustustoimintaan liittyen on erityisen tärkeää ja yhteisen koulutusohjelman luominen erittäin kannatettavaa.

Osa raportissa mainituista tutkimusorganisaatioista käyttää valtionavustuksia myös kehittämistoimintaan, mikä olisi hyvä todeta. Tutkimuksellinen lähtökohta ei huomioi koko tutkimus- kehittämis- ja innovaatioympäristöä. On vaikea erottaa tutkimusta kehittämisestä esimerkiksi ammattikorkeakoulussa tai tutkimuslaitoksessa.

Osa tutkimuslaitoksista käyttää nimitystä asiantuntija- ja tutkimuslaitos tai asiantuntijalaitos (esim. STUK) (sivu 21). Valtionavustusta tki-toimintaan saavat myös mm. Fimea ja terveyden edistämiseen keskittyvä UKK-instituutti, joita ei raportissa tunnisteta. Vastaavia löytynee muitakin kaikilta sektoreilta.

Sivulla 22 tulisi täsmentää yliopistosairaaloiden roolia tutkimusorganisaatioina. Laki yliopistosairaaloiden tehtävistä (<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221189#Pidm45843169133440>)

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

määrittää niiden tehtäväksi myös ”yliopistollisessa sairaalassa toteutettavan koulutus-, tutkimus-, kehittä-mis ja innovaatiotoiminnan”.

Toivomme, että raportin luvut, taulukot ja tarvittaessa tulkinnatkin tarkistetaan. Esimerkiksi taulukossa 2 (sivu 28) on vielä virheellisiä lukuja ja otsikoita. Olisi hyvä lisätä tutkimuslaitokset omaan kolumniinsa. Nyt tutkimuslaitokset eivät näy taulukossa olleenkaan, ellei niitä ole laskettu mukaan korkeakoulusektoriin. STM esimerkiksi myöntää yliopistollisille sairaaloille vuosittain 20-25 miljoona euroa valtion tutkimusrahoitusta, nyt taulukossa näkyy 13,3 milj. euroa.

2. Kokonaiskustannusmalliin perustuva rahoittaminen

Kokonaiskustannusmalli on erittäin kannatettava ja se tunnistetusti mahdollistaa resurssien tehokkaan käyttämisen. Näemme tärkeäksi kehittä-misehdotuksen, jonka mukaisesti kaikki rahoittajat siirtäisivät tutkimushankkeiden rahoittamisessa kokonaiskustannusmalliin myönnettäessä valtionavustuksia tai yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusta.

3. Lainsäädännöllinen kehittäminen

Säätelyn selkeyttäminen ja yhtenäistäminen on kannatettavaa.

4. Arvonlisäveron kirjanpidollinen käsittely

Ei lausuttavaa.

5. Tutkimus-, testaus- ja kokeiluinfrastruktuurit

STM pitää kehittä-misehdotuksia tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurien rahoittamiseen koskevasta säätelystä ovat erittäin kannatettavina. Tällä hetkellä tutkimusinfraan rahoitukseen liittyy epäselvyyksiä.

6. Talouden käsitteet

STM pitää ehdotusta tarpeellisena. Talouden käsitteiden yhtenäistäminen sekä talouteen liittyvien menettelytapojen selkeyttäminen tukee tuen saajien yhtenäisiä menettelytapoja ja resurssien käytön tehostamista.

7. Usean toimijan yhteistyössä toteuttamat hankkeet

STM:n näkemyksen mukaan yhtenäiset käsitelmäritelyt ovat erittäin tärkeitä. Kehittä-misehdotus koskien suositusta usean toimijan yhteishankkeiden toteuttamista mallilla, jossa jokainen on asianosainen on todennäköisesti toimivin ratkaisu, mutta toisaalta aiheuttaa lisätyötä erillisten hakemusten ja hankehallinnoinnin näkökulmasta.

3. **Valtionavustustoiminnan kehittäminen**

Selkeytystä ja toimintatapojen yhdenmukaisuutta tarvitaan, joten STM pitää luvussa 3.1 esitettyjä määritelmiä tervetulleina. Ministeriö kannattaa mahdollisemman helppoa ja kevyttä kustannusten korvaustapaa sekä raportin että rahoituksen myöntäjän näkökulmasta. Kokonaiskustannusmalli on käytössä monilla organisaatioilla ja rahoittajilla ja siten jo monille tuttu malli. Lisäksi ainakin osassa rakennerahastoista on ollut käytössä ja hakijan valittavana malli, jossa on kiinteä ja aiempaa korkeampi yleiskustannusprosentti (flat rate), joka on laskettu esimerkiksi henkilökustannuksista. Tällöin kevennetään raportointi- ja tarkastustyötä monien pienempien juoksevien kulujen (mm. toimintakulut, viestintä, matkat) osalta, jotka lasketaan katettavaksi yleiskustannuksessa.

Osastopäällikkö

Annakaisa livari

Johtaja

Kirsi Kaikko

Liitet

Jakelu Valtiovarainministeriö

Tiedoksi

VN/13779/2022-STM-63

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: